

Sparindex – Sparandet normalt första kvartalet

Sparindex mäter hushållens sparande i finansiella tillgångar, till exempel sparande i aktier, fonder eller på konto. Sparindex uppgår till 95 för det första kvartalet 2009. Ett normalt sparande visar index 100. Det innebär att sparandet var normalt, då gränsen går vid 95. En normal sparandenivå under detta kvartal var 48 miljarder kronor, och det faktiska sparandet under kvartalet uppgick till 40 miljarder.

Svagt sparande i samtliga tillgångar

Hushållens sparande i finansiella tillgångar var normalt det första kvartalet 2009. Dock var sparandet i samtliga finansiella tillgångar svagt, och därför låg Sparindex nära gränsen för under det normala.

I synnerhet utmärkte sig hushållsinlåningen (kontosparandet), som hade ett undersparande för perioden på 10 miljarder. Sparandet i fonder hjälpte däremot till att lyfta sparandet. Sett till samtliga sparformer har hushållen inte föredragit en viss typ av risk i sparandet under kvartalet, till exempel ränta framför aktier.

Med tanke på det dystra ekonomiska läget, är det en smula förvånande att sparandet i finansiella tillgångar under perioden inte var större, eftersom det är vanligt att spara mer än normalt i sämre tider. National- och finansräkenskaperna, som sammanställs av Statistiska Centralbyrån, visar dock att hushållen minskade konsumtionen och drog ner på lånen.

Analys – inlåning & kontosparande i Riksgälden.

Under finanskrisen valde hushållen att sätta in pengar i Riksgäldens kontospar. Under det första kvartalet 2009, då den värsta turbulensen hade lagt sig, tog hushållen istället ut pengar från Riksgäldens sparkonton. Hushållens agerande var naturligt eftersom Riksgälden är en initial parkeringsplats för sparande i turbulenta

tider, vilket leder till att man därefter intresserade sig för andra sparformer när den värsta turbulensen började lägga sig.

Bland de olika sparformerna i Sparindex står sparande på bankkonto, det vill säga hushållsinlåning, för det första kvartalets största undersparande. Här sparade hushållen 10 miljarder under det normala.

En förklaring till det minskade kontosparandet var reglerna om uppskov för reavinster på bostäder. För att undvika att betala ränta på uppskovet använde hushållen delar av sitt sparande för att betala av de uppskjutna reavinsterna. Det gjorde att de fyllnadsinbetalningar som ägde rum i februari var större än tidigare år.

Avskaffandet av förmögenhetsskatten påverkade det här årets första kvartal, jämfört med tidigare kvartal. Tidigare satte tog spararna ut pengar från konton innan årsskiftet, av förmögenhetsskäl, och satte tillbaka dem efter årsskiftet. Det inflöde som då skedde under det första kvartalet finns därför inte längre, vilket bidrog till att hushållsinlåningen var lägre än normalt.

En slutlig sannolik förklaring, är att hushållen har börjat utnyttja det nyinstiftade så kallade ROT-avdraget. Sparmedel används då för att finansiera reparationer och dylikt.

Analys – aktier

Under det första kvartalet 2009 gick den svenska börsen ned – 1,4 %. Det gjorde att sparande i aktier, eller aktiefonder heller för den delen, inte var särskilt attraktivt under den här perioden. Hushållen avvaktade sannolikt en mer positiv börsutveckling efter höstens ras. Undersparandet i aktier uppgick till drygt 3 miljarder kronor.

Analys – fonder

Fondsparandet hade ett lågt inflöde under perioden, och hushållen valde aktiefonder framför räntefonder. Men eftersom de senaste åren har inneburit stora utflöden för motsvarande period, uppgick ändå översparandet till 12 miljarder kronor.

Analys – obligationer

I den här kategorin ingår aktieindexobligationer. Sett till den typen av sparprodukter, borde ett kapitalskyddat sparande ha fått extra skjuts uppåt under den skakiga tid som varit. Men ett mindre undersparande för sparkategorin visar det motsatta. En bidragande faktor till den svaga siffran är att aktieindexobligationer varken är skyddade av den statliga insättningsgarantin som konton, eller har de underliggande tillgångarna skyddade på samma sätt som fonder.

Angående sparande, konsumtion och framtidstro

Under det första kvartalet 2009 var sparandet i finansiella tillgångar på normal nivå. Givet lågkonjunkturen hade man kanske förväntat sig starkare siffror för respektive sparkategori, eftersom hushållen traditionellt sett buffrar kapital i sämre tider.

Sparbeteendet styrs av förväntningar inför framtiden. Konjunkturinstitutet (KI) publicerar månadsvis hushållens konfidensindikator (CCI). Den visar hur hushållens syn är på den egna och landets ekonomi, i nuläget och 12 månader framåt. Under det första kvartalet 2009 var hushållens förtroende för landets och den egna ekonomin kvar på historiskt låga nivåer, men började likväl att försiktigt vända uppåt. Till exempel förbättrades hushållens inställning till om det är rätt tidpunkt att köpa kapitalvaror något.

Sparindex visar och analyserar sparandet i finansiella tillgångar. Tittar man på den bredare definitionen (som Statistiska Centralbyrån i Finansräkenskaperna definierar som hushållens finansiella sparande), där sparandet är lika med hushållens skulder och sparande i tillgångar, har sparandet ökat under kvartalet. Det beror på att hushållens skuldsättning var på en mycket låg nivå, vilket påverkar sparandet positivt.

Samtidigt föll konsumtionen med 3 procent under kvartalet. Fallet visade en naturlig reaktion från hushållen givet de kraftiga nedgångarna i landets och omvärldens ekonomi. Blickar man framåt kommer den stigande arbetslösheten att minska hushållens möjligheter till både sparande och konsumtion, medan skattelättnader och det låga ränteläget kommer att främja detta.

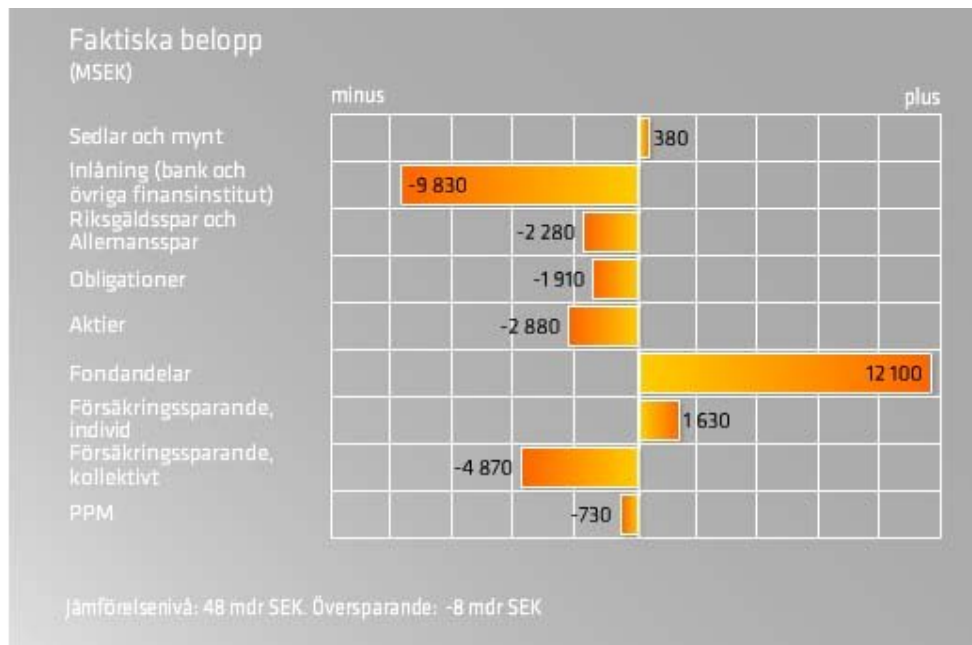
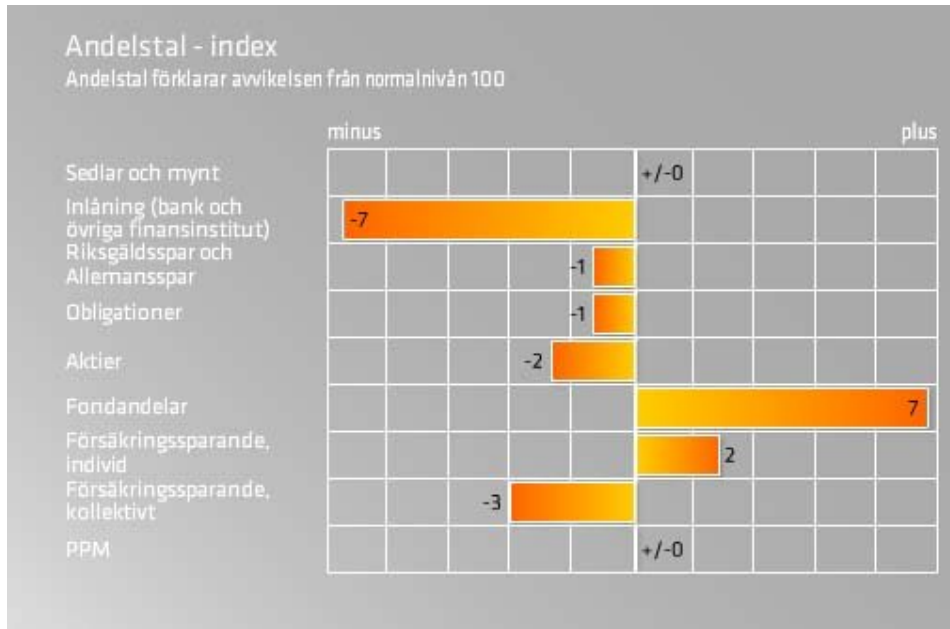
Definitioner av sparande

Avslutningsvis är det värt att notera att det finns olika sätt att räkna ut och definiera hushållens sparande. Den metod som oftast används används i media och bland analytiker är definierar hushållens sparande som disponibel inkomst minus konsumtion, och publiceras i nationalräkenskaperna (SCB). Det andra sättet finns i finansräkenskaperna (SCB), där sparandet definieras som sparandet i tillgångar minus skulder .

Oavsett vald metod, ska storleken på sparandet stämma överrens. Men på grund av skillnader i periodiseringar och antaganden i beräkningsmodeller, leder det till diskrepanser i metoderna. SCB skriver om detta på sin hemsida.

I och med det första kvartalet 2009, infördes en ny metod för periodisering i finansräkenskaperna, som harmoniserar mer med nationalräkenskaperna. I och med detta införande blev effekten i finansräkenskaperna ett betydligt större sparande för första kvartalet 2009, än om man inte ändrat metod. Hushållens sparandet stärktes dessutom under perioden, enligt finansräkenskaperna, genom en avtagande skuldsättning medan sparandet i tillgångar var tämligen blygsamt.

Swedbanks Sparindex tar avstamp i finansräkenskaperna, och inkluderar inte hushållens skuldsättning, men fokuserar på den del som rör hur hushållen sparar i finansiella tillgångar. Sparindex visar som tidigare konstaterat att sparandet i finansiella tillgångar var normalt (men på gränsen till under normalt).

Sparindex presenteras kvartalsvis av Swedbank Investment Center